

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

coalities kunnen deze aanvullen met lokale doelen zoals voor recreatie, erfgoed, leefbaarheid, hittestress e.a.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën van 29 januari 2026 gaat in bijlage 2

Het begrotingsakkoord werd gevraagd op 11 februari 2026.

Het aangepast advies van de Inspectie van Financiën van 23 februari 2026 gaat in bijlage 3.

De Vlaamse minister bevoegd voor het budgettair beleid verleende op 6 maart 2026 een gunstig advies onder de volgende voorwaarden:

- De subsidieabele kosten ondubbelzinnig worden bepaald uiterlijk bij de toekenning van de subsidies;
- De budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en niet kan leiden tot een budgettaire meervraag;
- Het investeringsprogramma wordt uiterlijk eind 2026 ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering;

2. INHOUD

Het subsidieprogramma verleent steun aan lokale gebiedscoalities die zich inschrijven voor het afsluiten van een Blue Deal. Lokale gebiedscoalities zijn flexibele samenwerkingsverbanden tussen lokale stakeholders (lokale overheden, waterbeheerders, verenigingen, ondernemers, ...), die gezamenlijk een lokale gebiedsregisseur aanduiden als hun vertegenwoordiger.

De steun van het momenteel voorgestelde subsidieprogramma geldt enkel voor de procesmiddelen ter ondersteuning van de lokale gebiedsregisseurs die als trekker zullen optreden namens de lokale Blue Deal coalities. In een latere fase (2027) wordt een apart subsidieprogramma voorgesteld voor ondersteuning van de investeringen die de Blue Deal coalities zullen realiseren in uitvoering van hun lokale actieplannen.

We onderscheiden twee instapniveaus bij deze oproep:

Koplopers = ervaren coalities die, in nauwe samenwerking met de Vlaamse overheid, gefaseerd het Vlaamse doelenkader realiseren. Zij werken samen met de Vlaamse actoren aan een gemengd Vlaams-lokaal actieplan en voeren dit gezamenlijk uit over een termijn van maximaal 8 jaar.

Kandidaat koplopers = coalities met een zekere ervaring of nieuwe coalities die zich inschrijven in het Vlaamse doelenkader en ondersteund door de Vlaamse overheid een lokaal actieplan opmaken en uitvoeren over een termijn van maximaal 4 jaar, verlengbaar tot 8 jaar voor de realisatie van investeringsprojecten.

In deze legislatuur zijn er 2 oproepen voorzien: in 2026 en 2028. Bij elke oproep kunnen nieuwe coalities instappen of bestaande coalities vragen om te upgraden naar een hoger instapniveau.

Alle geselecteerde coalities moeten onder het trekkerschap van een lokale gebiedsregisseur achtereenvolgens werk maken van een lokaal doelenkader, een lokaal actieplan en een bijhorend financieringsplan, die zullen bekrachtigd worden in een met de Vlaamse overheid af te sluiten Blue Deal, vooraleer te starten met de uitvoering van die acties.

Het lokaal doelenkader en actieplan van Blue Deal coalities dienen afgestemd te worden op de stroomgebiedbeheerplannen en op andere beleidsplannen rond watergebonden doelen.

Daarop zal toegezien worden door een Vlaamse gebiedscoördinator, zijnde de

////////////////////////////////////

bekkencoördinator of een andere Vlaamse ambtenaar die daartoe nauw samenwerkt met de bekencoördinator, en door andere vertegenwoordigers van Vlaamse entiteiten die verantwoordelijk zijn voor het doelenkader (waterzekerheid, waterkwaliteit, sedimentafvoer, nutriënten, natuurherstel, landbouw, bodem en koolstofopslag) en die de coalities zullen begeleiden. Voor elk van de koplopers zal een entiteit overschrijdend projectteam worden samengesteld dat instaat voor de Vlaamse inbreng in het af te sluiten Vlaams-lokaal samenwerkingsverband.

Governance van het proces

De governance van de voorbereiding tot de oproep, het selectieproces en het richten van voorstellen aan de minister wordt geleid door een Stuurgroep Lokale Blue Deals, die is samengesteld uit de leidend ambtenaren van de Vlaamse administraties die vertegenwoordigd zijn in de **Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW)**, en die ondersteund wordt vanuit het CIW secretariaat.

Het **Open Ruimte Platform (ORP)** zal optreden als leerplatform voor inhoudelijke afstemming en ontwikkeling van toekomstige Blue Deal coalities alsook voor afstemming met andere gebiedsprogramma's.

Het **Ondersteuningscentrum Lokale Blue Deals**, dat bij aanvang door VMM en VLM gezamenlijk wordt opgestart in 2026, zal de coalities van de twee instapniveaus van nabij begeleiden en ondersteunen door het inschakelen van zowel interne als externe expertise.

Korte beschrijving van de procedure

Bij de opmaak van het subsidiereglement is rekening gehouden met de bepalingen in art. 76/2 van de VCO over het subsidiekader. Het voorliggende subsidieprogramma voor procesondersteuning in 2026, de in 2027, 2028 en 2029 geplande programma's voor ondersteuning van investeringen en de (centrale) ondersteuning van de werking van de Blue Deal coalities behelzen samen een totaal budget van 60.000.000 Euro, waarvan 10.500.000 Euro gereserveerd wordt voor procesondersteuning, met in 2026 een te besteden deel van 3.500.000 Euro. Omdat de subsidies voor procesondersteuning per coalitie het bedrag van 250.000 euro zullen overschrijden, wordt in toepassing van art. 71, §4, van het besluit VCO dit subsidiereglement voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Binnen de perken van de voorziene begrotingskredieten kan de minister van Omgeving de totale enveloppe voor de ondersteuning van de lokale Blue Deal coalities verhogen.

Na goedkeuring van het subsidiereglement gebeurt de toekenning van de individuele subsidies via ministerieel besluit. Na goedkeuring van de subsidie wordt deze uitbetaald in schijven zoals bepaald in het subsidiereglement. De uitbetalingen worden afhankelijk gemaakt van een evaluatie van de werking van de lokale Blue Deal coalities.

Het subsidiereglement voor de projectoproep Lokale Blue Deals is opgenomen in bijlage 1. De procedure verloopt in meerdere fasen. Het subsidiereglement bevat de gewenste tijdsplanning zoals die op heden voorzien is, maar zal nog aangepast worden indien het formele startmoment aanzienlijk zou wijzigen.

Lancering van de oproep

De oproep wordt in principe in maart 2026 gelanceerd door de minister.

Organisatie van infodagen

In de loop van maart en april worden infodagen in elke provincie alsook een webinar georganiseerd om potentiële lokale partners voor lokale Blue Deal coalities te informeren over de oproep.

////////////////////////////////////

Indienen van de kandidaturen

De kandidaturen voor de 2 instapniveau's worden verwacht tegen 3 juli 2026.

Samenstelling van de jury

De jury wordt samengesteld uit Vlaamse ambtenaren aangeduid door de Stuurgroep Lokale Blue Deals (CIW). Zij laten zich bijstaan door een advies van externe experts uit de Vlaamse onderzoekswereld.

Selectiefase en toekenning van de subsidie

Medio juli pitchen de kandidaat coalities hun kandidatuur voor de jury die wordt aangevuld met het team van externe experts. De externe experts dienen hun advies voor selectie eind augustus in bij de jury. De jury dient in september via de Stuurgroep Lokale Blue Deals een voorstel van selectie voor de 2 instapcategorieën in bij de minister, die in oktober zijn beslissing kenbaar maakt, samen met ministeriële besluiten voor de vastlegging van subsidies voor procesondersteuning.

Van de geselecteerde kandidaat coalities bevestigen uiterlijk drie maanden na de betekening van hun selectie alle lokale partners hun deelname aan de coalities via een formele engagementsverklaring. Bij gebreke daaraan kan de subsidie voor procesondersteuning worden verminderd of ingetrokken.

Vanaf de betekening van hun selectie start de werking van de Blue Deal coalities, getrokken door de lokale gebiedsregisseurs, begeleid door een Vlaamse gebiedscoördinator en voor de koplopers begeleid door een EOP voorgezeten door een Vlaamse gebiedscoördinator.

Eind 2026 of begin 2027 wordt een subsidiereglement voor investeringsmiddelen bestemd voor de geselecteerde Blue Deal coalities voorgelegd aan de Vlaamse regering.

In de loop van 2027 stellen de coalities een lokaal doelenkader, lokaal actieplan (of Vlaams-lokaal actieplan voor de koplopers) en bijhorend financieringsplan op, en leggen dit in de loop van 2027 of 2028 samen met hun onderlinge samenwerkingsovereenkomst tussen de lokale partners voor aan de Stuurgroep Lokale Blue Deals. Voor de koplopers wordt medio 2027 een Blue Deal samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen de lokale partners en de Vlaamse overheid samen met een ministerieel besluit voor investeringssteun. Voor de kandidaat-koplopers worden in de loop van 2027 en uiterlijk in het voorjaar van 2028 ministeriële besluiten opgemaakt voor het subsidiëren van de investeringsprojecten van de lokale actieplannen.

Voor de tweede oproep wordt in 2028 een gelijkaardige procedure gelanceerd, evenwel met aangepaste timing, waarbij nieuwe coalities kunnen kandideren of bestaande Blue Deal coalities voor een hoger instapniveau kunnen kandideren.

Procesondersteuning voor een koploper bedraagt forfaitair 100.000 Euro/jaar over een looptijd van 8 jaar. Voor een kandidaat koploper is dat 50.000 Euro/jaar over een looptijd van 4 jaar.

Met die middelen kan een lokale gebiedsregisseur bij de trekkende lokale partner geheel of gedeeltelijk worden vergoed, of kan voor die rol externe ondersteuning worden gefinancierd, zoals voor landbouwbegeleiding. De trekkende lokale partner kan een lokaal bestuur zijn (provincie, gemeente, intercommunale), een Regionaal Landschap, een Landschapspark of Nationaal Park, of een andere lokale instantie die daarvoor kandideert. Als de lokale gebiedsregisseur een van de Vlaamse Overheid afhankelijke entiteit is, komen personeelskosten voor de eigen entiteit niet in aanmerking voor procesmiddelen.

Met een voorlopig geraamd geselecteerd aantal van 5 koplopers, en 20 kandidaat koplopers impliceert dit een subsidiebedrag van 10,5 miljoen Euro, waarvan de verdeling pas zal blijken bij de selectie van de kandidaturen in de verschillende instapniveaus. De raming voor 2026 bedraagt 5 x 100.000 Euro/jaar voor koplopers voor de eerste 3 jaar (of 1,5 miljoen Euro) en 20 x 50.000 Euro/jaar voor kandidaat koplopers voor de eerste 2 jaar (of 2 miljoen Euro), samen 3.500.000 Euro.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorziene budget voor Lokale Blue Deal werking binnen de totale enveloppe van de Blue Deal voor de periode 2026 – 2029 bedraagt 60.000.000 euro.

Jaarlijks worden de Blue Deal middelen vanuit het begrotingsartikel QBX-3QCG2OA-WT bij basisallocatie QBX 3QC933 1211 'uitgaven Blue Deal' herschikt naar de gepaste artikels en allocaties via dewelke de Blue Deal gerealiseerd wordt.

Met het huidige voorstel is voorzien om in 2026 3.500.000 Euro voor procesondersteuning te benutten naar begrotingsartikel QBX-3QCG2OC-WT, basisallocatie QBX 3QC953 3300. Via dit begrotingsartikel is de Vlaamse Regering middels artikel 82, §3, van het uitgavendecreet 2026 gemachtigd om subsidies toe te kennen ter ondersteuning van projecten van partnerschappen. In functie van de gunstig beoordeelde dossiers op basis van het voorliggende selectiereglement zal een budgettoewijzing in die zin ingeleid worden met het oog op de vastlegging van de subsidies.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd verleend op 6 maart 2026.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggende oproep en de daaruit voortvloeiende subsidies hebben licht positieve gevolgen op het beleid of de financiën van de lokale en provinciale besturen :

- personeel: het voorstel heeft door de procesmiddelen voor ondersteuning een positieve weerslag op gebied van personeelsinzet;
- werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- investeringen en schuld: heeft geen weerslag op de lopende uitgaven of schuld;
- ontvangsten: het voorstel resulteert niet in bijkomende ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van het subsidiereglement door de Vlaamse Regering kan de oproep gelanceerd worden. De procedure en het verdere verloop is beschreven onder punt 2. De Stuurgroep Lokale Blue Deals (CIW) legt op basis van de beoordeling van de jury en het beschikbare budget, een voorstel van gebiedscoalities die in aanmerking komen voor subsidie voor aan de minister. De minister beslist over de toekenning van de subsidies aan de gebiedscoalities.

De uitvoering en opvolging van de projectoproep ligt in handen van de VMM en de VLM.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan voorgelegd subsidiereglement.
- de Vlaamse minister bevoegd voor de omgeving en het waterbeleid te machtigen om de individuele subsidies via ministerieel besluit toe te kennen.
- er wordt tweejaarlijks een voortgangsrapportage ter mededeling voorgelegd op de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van OMGEVING EN LANDBOUW,

Jo Brouns